

اثرات سرمایه اجتماعی بر امنیت اقتصادی

سید محمد حسن مصطفوی^۱

چکیده

در تعریفی ساده، مظهر همکاری درون جوش و متکی به اعتماد متقابل مردم در چارچوب مشارکت در شبکه اجتماعی و عمدتاً در قالب سازمانهای غیر دولتی را سرمایه اجتماعی گویند که امروزه به عنوان امنیت و توسعه اقتصادی می باشد تلقی می شود و در اقتصادهای پیشرفته که مقارن با جامعه اطلاعاتی و دانایی می باشد، سرمایه انسانی، نهادی و بویژه اجتماعی بیش از دیگر سرمایه ها، اهمیت یافته است.

امنیت اقتصادی نیز در یک تعریف کلی، به عنوان اطمینان داشتن عوامل اقتصادی از ریسک غیر اقتصادی و حفاظت از عوامل اقتصادی در قبال خطرات غیرمعقول تعریف شده است که به عنوان چارچوبی متشکل از نهادهای کارآمد (مالی، قضایی، اداری و اجتماعی)، قوانین و مقررات شفاف و با ثبات و سیاستگذاری های مناسب دولت، بستر لازم را برای کاهش نگرانی نسبت به آینده تا سطح قابل تحمل را برای فعالان اقتصادی فراهم می کند و از این رو سرمایه گذاری افزایش می یابد و رشد اقتصادی ایجاد می گردد.

سرمایه اجتماعی و امنیت اقتصادی نیز از منابع متنوعی تولید می شوند اما در عوامل اصلی ایجاد این دو محور رشد و توسعه اقتصادی، مشترکاتی وجود دارد و در موارد مشترک، همبستگی مثبتی بین این دو دیده می شود.

مقاله حاضر که جمع آوری داده های آن با روش اسنادی-کتابخانه ای بوده و روش تحقیق آن، توصیفی-تحلیلی می باشد به سرمایه اجتماعی و امنیت اقتصادی و مشترکات عوامل موجد آنها و نیز عوامل مستقل، پرداخته شده و مروری بر وضعیت آن دو در کشورمان شده و پیشنهاد نموده که در مواردی که برقراری امنیت اقتصادی در حوزه هایی، به آسانی مقدور نباشد، جبران

¹ عضو هیئت علمی پژوهشکده اقتصادی دانشگاه تربیت مدرس

- برنامه ریزی آموزش عالی، چاپ اول.
۲۰. فراستخواه، مقصود (۱۳۸۶) در چیستی و چرایی دانش و گردش مغزها در ایران و داستان تهیدستی بر روی گنج؛ ماهنامه پژوهشی آیین، شماره ۱۰، دی ماه.
۲۱. فرانکوئیس، پاتریس (۱۳۸۶) سرمایه اجتماعی و توسعه اقتصادی؛ ترجمه محسن رنایی و رزیتا مویدفر؛ معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری، چاپ اول.
۲۲. قنبری، علی و حسین صادقی (۱۳۸۶) تحولات اقتصادی ایران؛ سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، چاپ اول.
۲۳. کریمی، زهرا (۱۳۸۶) پایبندی به اهداف سند چشم انداز ج.ا. ایران، تقویت کننده سرمایه اجتماعی؛ اطلاعات سیاسی-اقتصادی، سال ۲۱، شماره ۱۱ و ۱۲، مرداد و شهریور.
۲۴. کلمن، جیمز (۱۳۸۵) نقش سرمایه اجتماعی در ایجاد سرمایه انسانی؛ مقالات سرمایه اجتماعی، تهران: شیرازه.
۲۵. گزارش مجمع تشخیص مصلحت نظام، ۱۳۸۷.
۲۶. مؤمنی، فرشاد (۱۳۸۰) امنیت اقتصادی و چالش های اقتصاد ایران (اقتراح به همراه ناصر جهانیان)؛ فصلنامه اقتصاد اسلامی، سال اول، شماره ۲، تابستان.
۲۷. منصور، رضا (۱۳۸۶) آسیب شناسی دانشگاه های ایران؛ ماهنامه پژوهشی آیین، شماره ۱۰، دی ماه.
۲۸. موسوی (۱۳۸۵)؛ فصلنامه رفاه اجتماعی، شماره ۲۳.
۲۹. میدری، احمد (۱۳۸۴) اهمیت در نظر گرفتن نهادها در تحلیل های اقتصادی (مصاحبه) فصلنامه تکاپو، شماره ۱۱ و ۱۲، بهار و تابستان.

30. Poirson, M. (1998) Economics Security, Private Investment and Growth in Developing Countries; IMF working paper, No. 98/4.